

Fókuszban az akác

Az OEE Balassagyarmati Helyi Csoportja és az Ipoly Erdő Zrt. harmadik alkalommal szervezett „Erdő és Tudomány” jellegével szakmai fórumot – azzal a céllal, hogy az Egyesület tagjai megismerhessék az erdőszeti kutatás és a gyakorlat legújabb eredményeit.

2009. november 20-án az Ipoly Erdő Zrt. Központjának előadóteremében mintegy nyolcvanan – munkatársak, magánerdő-tulajdonosok és nyugdíjas kollégák – gyűltek össze, meghallgatni az akácgazdálkodásra összpontosító előadásokat. Az érdeklődést mutatja, hogy a szomszédos Egererdő Zrt-től, a közeli Lévai Erdőgazdaságtól, Somogyból és Horvátországból is érkeztek vendégek a rendezvényre.

Mint azt megnyitójában Haraszi Gyula, az Ipoly Erdő Zrt. műszaki vezető-igazgató-helyettese kiemelte, az akác faj faj megérdemli ezt a különös figyelmet – jelentős tényező a térség gazdálkodásában, a Cserhát-vidék erdőállományaiiban. Nem csupán az ország legnagyobb elterjedésű faja, de világméretű összehasonlításban is csak az eukaliptuszokat és a nyájakat tesztik az akáchoz hasonló nagyságrendben.

Az előadások többféle megközelítésből tárgyalták az akácgazdálkodás kérdéseit, tudományos, gyakorlati, és hatósági oldalról egyaránt.

A bevezető előadást *Barton Zsolt*, a Királyréti Erdészet helyettes vezetője tartotta az Ipoly Erdő Zrt. akácállományaikról és akácgazdálkodásáról. Bemutatta az akác területi elhelyezkedését, fatérfigatadatait, használati lehetőségeit és gazdasági mutatóit, továbbá a gazdálkodás gyakorlatát és a felújítással kapcsolatos kérdéseket. Országos összehasonlításából kitűnt, hogy Nógrád vidéke az erdőgazdasági tájak között a harmadik akácban leggazdagabb terület, valamint, hogy a térség akácosainak zöme magánerdő-gazdálkodók kezelésében van.

Dr. Rédei Károly, az Erdészeti Tudományos Intézet osztályvezetője az akác termesztéséről tartott előadást. Az akác 300 éve került Magyarországra, és ilyen – a fák életciklusát tekintve – rövid idő alatt a legelterjedtebb fafajjá és az ültetvényyszerű fatermesztés meghatározó fajává vált. A nagyarányú akáctelepítés nálunk a trianoni döntést követően, az Alföld fásításával kezdődött. Az ERTI az

évek során szelekciós programot dolgozott ki, az akácfaajtákra faterméstani vizsgálatokat végzett, minek köszönhetően a nemzetközi szakmai érdeklődés középpontjában áll a magyar akác-kutatás. Szólt az energiaültetvények lehetőségéről, hozzátéve, hogy csak a fa ökológiai igényeit kielégítő termőhelyeken várhatunk az akáctól megfelelő hozamot.

Ezután *Bíró Imre*, a Nyírerdő Zrt. Baktalórántházi Erdészetiének igazgatója beszélt az akác faanyag-hasznosításáról. A Nyírség erdőgazdasági táj termőhelyi adottságaiból fakadóan hosszú idő óta az erdőtelepítések kiemelt fontosságú fafaja. Felhasználhatósága szempontjából előnyös, hogy anyaga telítés és felületkezelés nélkül is hosszú élettartamú. Beltéri és kültéri berendezések, eszközök, használati tárgyak készítésére is kiválóan alkalmas. A fapiacra tapasztalható változások hatására az akác választékszerkezete az utóbbi években jelentősen átalakult, bizonyos választékcsoportok kikoptak, átalakultak és új, sokféle méretcsoportra bontott primer választék és egyedi késztermék termelése iránti igény fogalmazódott meg a piac oldaláról.

Dr. Csóka György, az Erdészeti Tudományos Intézet Erdővédelmi Osztályának vezetője az akácra veszélyes kórokozókat és kártevőket mutatta be, élvezetes előadásában a klímaváltozás aktuális látószögén át is vizsgálva, majd *Halász Gábor*, az MGSZH Egri Igazga-

tóságának munkatársra az akáccal kapcsolatos jogi szabályozások keretrendszerét és konkrétumait tette átláthatóvá az összegyűlt szakmai hallgatóság előtt.

Dr. Bartha Dénes, a NYME Növénytan-
ni és Természetvédelmi Intézetének pro-
fesszora a fafaj természetvédelmi vonat-
kozásairól beszélt. A termőhelyi és öko-
lógiai vonatkozásokon túl felhívta a fi-
gyelmet az átalakítások kérdésére, mely
folyamatot segítheti a Nemzeti Agrár-
vidékfejlesztési Program erdők fenntartha-
tó használatát célzó célprogramja.

Végül az Ipoly Erdő Zrt. területén elkezdett, ún. akác talajuntság-vizsgálatok szempontjait ismertette.

Az előadások közötti szünetben Zvonimir Istvan horvát erdőmérnök kollégánknak, a Repas-i erdészet igazgatójának egyéni látásmódú, csodálatos természetfotóiból összeállított kiállítását tekinthették meg a résztvevők.

A program végén, ebéd közben folytatott beszélgetésekből leszűrhető volt a konferencia eredménye – a jelenlévők az elhangzottakból sok, a gyakorlati munka során is hasznosítható információval gazdagodtak. Valódi igény van az ilyen típusú szakmai rendezvényekre!

Az előadások prezentációi az alábbi linken elérhetőek:

<http://www.ipolyerdo.hu/index.php?op=news&id=438>

Barton Zsolt
erdészetvezető-helyettes

Kőrseinkről

A honfoglalás 1100. évfordulója (Millecentenárium) tiszteletére a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Közüti Igazgatóság elhatározta, hogy főútnak mentén szakaszonként 1100-1101 egyedszámú fásítást végez őshonos fajokkal felhazsálással. Végül két helyen került kivitelezésre ilyen fásítás. Kisvárdra és Ajak között a 4-es főút mentén kislevelű hárs ültetés történt tűrhető eredményességgel. A Szatmári-síkság területén pedig Kőlcse és Mánd falvak között a 491-es főúton kőrisfát ültettek a dicséretes ötlet kivitelezői. Csakhogy az őshonos magyar kőris helyett amerikai. Mint tudjuk, ez a faják Árpád apánk után legkorábban több mint 600 évvel érkezhetett az öreg kontinensre Kolumbusz hajóján.

Még mielőtt azonban megmosolyognánk közutas barátaink kissé félresikerült produkcióját, nézzünk szét a saját házunk táján. Pontosabban az erdőterveink leíró lapjaiban. Itt ugyanis a természet legfontosabb állománytípusát jelentő kocsányostölgyesek jellemző elegyfajajaként a magas

kőrís szerepel. A magyar kőrís helyett. A magas kőrís ugyanis meghatározóan a domb- és hegyvidékek lakója! Soó Rezső és Simon Tibor botanikusok 1960-ban írták le a keskenylevelű kőrís alfajaként az általuk magyar kőrísre keresztelt *Fraxinus angustifolia* subsp. *pannonica*-t a Kárpát-medence sík vidéki flórelémeként (Forrás: Bartha D.: Erdészeti Lapok 141: 58-61., 84-86.). Színtén tőle tudjuk, hogy miután ezen megnevezés hitelesítésére hosszú évtizedek alatt sem sikerült sort keríteniük hazai illétéseinknek, végül egy cseh atyafi, bizonyos Pouzar nevű mikológus javaslatára egy másik – a subsp. *danubialis* – elnevezés fogadtatott el.

Így azután Szatmár–bereg és még számtalan sík vidéki tájegységünk őshonos kőrisét ma már – jegyezzük meg még egyszer – *Fraxinus angustifolia* subsp. *danubialis* néven tisztelhetjük. Amelynek magyar neve továbbra is magyar kőris maradt. Semmiképpen sem magas kőris!

Asztalos István